'विक्रिकर निरीक्षक, गट ब (अराजपत्रित) (मुख्य) परीक्षा-२०१७'
दि. ७ जानेवारी 2018

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.
2041125

प्रश्नपुस्तिका-II

संच क्र. **A**

Z10 **सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान**

वेळ : 1 (एक) तास **एकूण प्रश्न : 100**
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **100** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदींनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदींनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. 2011 च्या जनगणनेनुसार बीड जिल्ह्यात ________% साक्षरते चे प्रमाण होते.

(1) 71·53 (2) 73·53

(3) 72·53 (4) 74·58

According to Census 2011, Beed district literacy rate was ________ %.

(1) 71·53 (2) 73·53

(3) 72·53 (4) 74·58

---

2. अहेरी, कोरची, मुलचेरा व ________ हे गडचिरोली जिल्ह्यातील तालुके आहेत.

(1) धानोरा (2) पवनी

(3) जिवती (4) गोरेगाव

Aheri, Korchi, Mulchera and ________________ are the talukas of Gadchiroli district.

(1) Dhanora (2) Pavani

(3) Jivati (4) Goregaon

---

3. लाव्हाच्या उद्रेकाच्या वेळी जे वायु बाहेर पाडतात, त्या ठिकाणी पोकळ्या निर्माण होतात. अशा पोकळ्यांनी युक्त खडकास ________ खडक म्हणतात.

(1) भिंत्तीखडक

(2) शिलापट्ट

(3) कुहरी

(4) बॅथोलिथ

During lava eruption, gases that escape out make cavities. The rocks with cavities in them are known as __________ rocks.

(1) dyke

(2) sill

(3) amygdaloidal

(4) batholith

4. विदर्भातील 'अष्टविनायक' पर्यटन स्थळांची ठिकाणे जिल्हावार खालील नमूद केलेल्या पैकी कुठल्या क्रमांकाने आहेत ?

(1) नागपूर-3, भंडारा-2, चंद्रपूर-1, वर्धा-1, यवतमाळ-1

(2) नागपूर-3, भंडारा-1, चंद्रपूर-1, वर्धा-2, यवतमाळ-1

(3) नागपूर-3, भंडारा-1, चंद्रपूर-2, वर्धा-1, यवतमाळ-1

(4) नागपूर-3, भंडारा-1, चंद्रपूर-1, वर्धा-1, यवतमाळ-2

The 'Ashtavinayak' tourist places of Vidarbha are placed in which of the following districts by their respective numbers ?

(1) Nagpur-3, Bhandara-2, Chandrapur-1, Wardha-1, Yavatmal-1

(2) Nagpur-3, Bhandara-1, Chandrapur-1, Wardha-2, Yavatmal-1

(3) Nagpur-3, Bhandara-1, Chandrapur-2, Wardha-1, Yavatmal-1

(4) Nagpur-3, Bhandara-1, Chandrapur-1, Wardha-1, Yavatmal-2

---

5. हिंगोली जिल्ह्याला कोणत्या जिल्ह्याची सीमा ***नाही*** ?

(1) बीड (2) परभणी

(3) नांदेड (4) वाशिम

Which district ***dosen't*** have a boundary with Hingoli district ?

(1) Beed (2) Parbhani

(3) Nanded (4) Washim

---

6. __________ ही जगातली पहिली धरण विरोधी चळवळ होती.

(1) भीमथडी सत्याग्रह (2) नर्मदा सत्याग्रह

(3) मुळशी सत्याग्रह (4) चिरनेर सत्याग्रह

__________ was the world's first anti-dam movement.

(1) Bhimthadi Satyagraha (2) Narmada Satyagraha

(3) Mulshi Satyagraha (4) Chirner Satyagraha

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

7. भारतातील रेल्वे म्हणजे ब्रिटिशांसाठी दुधारू/दुभती गाय होती, असे पुढीलपैकी कोणी म्हटले होते ?

(1) दादाभाई नौरोजी (2) फिरोजशाह मेहता

(3) जगन्नाथ शंकरशेठ (4) पं. जवाहरलाल नेहरू

Who from the following said that the Indian railway was a Milking Cow for the British ?

(1) Dadabhai Nauroji (2) Pherozeshah Mehta

(3) Jagannath Shankar Sheth (4) Pt. Jawaharlal Nehru

---

8. एप्रिल 1888 मध्ये गणपत सखाराम पाटील यानी ________ वृत्तपत्र सुरू केले.

(1) राष्ट्रमत (2) विचारवैभव

(3) दीनबंधू (4) दिनमित्र

________ Newspaper was started by Ganpat Sakharam Patil in April 1888.

(1) Rashtramata (2) Vichar Vaibhav

(3) Deenabandhu (4) Deena Mitra

---

9. महाराष्ट्रात वर्तमानपत्रांची सुरुवात 1789 मध्ये कोणत्या साप्ताहिकाने झाली ?

(1) बेंगाल गैझेट (2) बॉम्बे हेराल्ड

(3) टेलीग्राफ (4) बॉम्बे टाईम्स्

In 1789, the beginning of newspapers in Maharashtra took place with which weekly ?

(1) The Bengal Gazette (2) The Bombay Herald

(3) The Telegraph (4) The Bombay Times

---

10. 'विटाळ विध्वंसन' ________ यांनी लिहिले.

(1) गोपाळबाबा वलंगकर (2) शिवराज जानबा कांबळे

(3) किसन फागुजी बनसोडे (4) गणेश अक्काजी गवई

'Vital Vidhvansan' was written by

(1) Gopalbaba Valangkar (2) Shivram Janba Kamble

(3) Kisan Faguji Bansode (4) Ganesh Akkaji Gavai

11. भारतीय राज्यघटनेने खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य जर्मनीच्या वायमर राज्यघटनेकडून स्विकारले आहे ?

(1) केन्द्रसत्ता प्रबळ असलेल्या संघराज्याची संकल्पना

(2) राष्ट्रपतीच्या निवडणूकीची पद्धत

(3) प्रजासत्ताक आणि न्यायाची संकल्पना

(4) राष्ट्रीय आणीबाणीच्या काळात मूलभूत अधिकाराच्या निलंबना संबंधीच्या तरतूदी

Which of the following features does the Indian Constitution borrow from the Weimar Constitution of Germany ?

(1) The idea of a federation with a strong centre

(2) The method of Presidential election

(3) The Republic and the Idea of Justice

(4) Provisions concerning the suspension of Fundamental Rights during National Emergency

---

12. 'राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे' या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर ***नाही*** ?

(1) भारतीय राज्यघटनेच्या चौथ्या विभागात समाविष्ट असलेल्या तरतूदी न्यायालयाद्वारे अंमलात आणता येवू शकत नाहीत.

(2) मार्गदर्शक तत्त्वे ही देशाचे शासन करतांना मूलभूत स्वरूपाची आहेत.

(3) मार्गदर्शक तत्त्वे ही न्यायिक नाहीत (non-justiciable) आणि म्हणून ती न्यायालयांना कायद्याची घटनात्मक वैधता तपासतांना व ठरवितांना मदत करू शकत नाहीत.

(4) कायदे करतांना ही तत्त्वे लागू करणे हे राज्याचे कर्तव्य असेल.

Which one of the following statements relating to the 'Directive Principles of State Policy' is ***not*** correct ?

(1) The provision contained in Part IV of the Constitution of India shall not be enforceable by court.

(2) The Directive Principles are fundamental in the governance of the country.

(3) The Directive Principles are non-justiciable and hence cannot help the courts in examining and determining the constitutional validity of law.

(4) It shall be the duty of the state to apply these principles in making the law.

13. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ?

अ. भाषिक अल्पसंख्य समुदायातील बालकांना प्राथमिक शिक्षणाच्या टप्प्यावर मातृभाषेत शिक्षणाचा पुरेशी सोय पुरविण्यांत यावी, असे निर्देश आपले संविधान प्रत्येक राज्याला देते.

ब. धर्म, वंश, जात, भाषा किंवा यापैकी कशाच्याही आधारे राज्याच्या अथवा राज्याचे अनुदान घेणाऱ्या कोणत्याही शिक्षण संस्थेला कोणालाहि प्रवेश नाकारता येणार नाही.

क. शैक्षणिक संस्थेला अनुदान मंजूर करतांना केवळ तिचे व्यवस्थापन हे अल्पसंख्यकांचे आहे या कारणास्तव राज्याला भेदभाव करता येणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त क (4) यापैकी कोणतेही नाही

Which one of the following statements is ***incorrect*** ?

a. The Constitution directs every state to provide adequate facilities for instruction in the mother-tongue at the primary stage of education to children belonging to a linguistic minority community.

b. No citizen shall be denied admission into any educational institution maintained by the state or receiving state aid, on grounds of only religion, race, caste, language or any of them.

c. The state shall not, in granting aid to educational institutions, discriminate against any institution on the ground that it is under the management of a minority.

Answer options :

(1) a only (2) b only

(3) c only (4) None of these

14. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. अनुच्छेद 262 अन्वये कायद्याद्वारे आंतरराज्यीय नदीच्या पाण्यासंबंधी वादाच्या निवाड्याकरिता तरतूद करण्याचा अधिकार संसदेला आहे.

ब. पाणी विवाद अधिनियम, 1956 अन्वये आंतरराज्यीय नदीच्या पाण्यासंबंधी वादाच्या निवाड्या करिता न्यायाधिकरण स्थापन करण्याचा अधिकार केन्द्र सरकारला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान अ बरोबर आहे (2) विधान ब बरोबर आहे

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर आहेत (4) दोन्हीही विधाने चूकीची आहेत

Consider the following statements :

a. Article 262 empowers the Parliament to enact laws in order to provide for the adjudication of disputes relating to waters of inter-state rivers.

b. The Water Dispute Act, 1956 empowers the Central Government to set up a tribunal for the adjudication of the dispute relating to waters of inter-state rivers.

Answer options :

(1) Statement a is correct (2) Statement b is correct

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are incorrect

---

15. महाराष्ट्रातील 'पंचायत राज' समिती बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. तिचे 29 पेक्षा जास्त सदस्य असणार नाहीत. (20 विधानसभेतील आणि 9 विधान परिषदेतील)

ब. तिचे 25 पेक्षा जास्त सदस्य असणार नाहीत. (20 विधानसभेतील आणि 5 विधान परिषदेतील)

क. विधानसभेतील नामनिर्देशित होणाऱ्या 20 सदस्यापैकी दोन अनुसूचित जाती आणि दोन अनुसूचित जमातीमधील असले पाहिजे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान अ बरोबर आहे (2) फक्त विधान ब बरोबर आहे

(3) विधाने अ आणि क बरोबर आहेत (4) विधाने ब आणि क बरोबर आहेत

Consider the following statements about the 'Panchayat Raj' committee in Maharashtra :

a. It consists of not more than 29 members. (20 from the Legislative Assembly and 9 from the Legislative Council)

b. It consists of not more than 25 members. (20 from the Legislative Assembly and 5 from the Legislative Council)

c. Out of the 20 members to be nominated from the Legislative Assembly, two shall be from amongst the Scheduled Castes and two from the Scheduled Tribes.

Answer options :

(1) Only statement a is correct (2) Only statement b is correct

(3) Statements a and c are correct (4) Statements b and c are correct

---

16. भारताच्या राष्ट्रपतीच्या निवडणूकीत ________ यांच्या मताचे मूल्य हे राज्यागणिक वेगवेगळे असते.

(1) लोकसभा सदस्य (2) राज्यसभा सदस्य
(3) विधानसभा सदस्य (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

In the election of the President of India the value of the vote of __________ differs from one state to another.

(1) Member of Lok Sabha (2) Member of Rajya Sabha
(3) Member of Legislative Assembly (4) None of the above

---

17. योग्य कथन/कथने ओळखा.

अ. राज्याचे राज्यपाल हे राष्ट्रपती द्वारे निर्वाचित केले जातात.
ब. राज्यपाल हे महाभियोग प्रक्रिये द्वारे पदच्युत केले जातात.
क. राज्यपाल हे कोणतेही आर्थिक लाभाचे पद धारण करू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) फक्त क

Select the correct statement/statements.

a. The Governor of the state is elected by the President.
b. The Governor is removed by the process of impeachment.
c. The Governor cannot hold any other office of profit.

Answer options :

(1) a and b only (2) b and c only (3) a and c only (4) c only

---

18. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. मूलभूत कर्तव्यांची नोंद मूळ राज्यघटनेत करण्यात आली नव्हती.
ब. 1976 साली 42 व्या घटनादुरूस्तीने दहा मूलभूत कर्तव्यांची नोंद राज्यघटनेत करण्यात आली.
क. 2001 साली 84 व्या घटनादुरूस्तीने अकराव्या मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश राज्यघटनेत करण्यात आला.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) अ, ब आणि क

Consider the following statements :

a. Fundamental Duties were not provided in the original Constitution.
b. Ten Fundamental Duties were added by the 42nd amendment in 1976.
c. The Eleventh Fundamental Duty was added in the Constitution by the 84th amendment in 2001.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only (3) a and c only (4) a, b and c

19. भारतीय राज्यघटनेने सर्व नागरिकांना धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार दिला आहे. गणपती उत्सव आणि मोहरम एकदम आले आहेत. प्रशासनाने गणपती उत्सव मंडळे आणि मोहरम ताबुत मंडळे या दोन्हीवर बंधने घातली. ही कृती

अ. धार्मिक स्वातंत्र्याच्या विरुद्ध आहे.

ब. घटनेने दिलेल्या धार्मिक स्वातंत्र्यावर अतिक्रमण करणारी आहे.

क. सार्वजनिक सुव्यवस्था, नीतिमत्ता आणि स्वास्थ्य रक्षणाकरिता घटनेने शासनाला बंधने घालण्याचे अधिकार दिले आहेत. त्यामुळे प्रशासनाची कृती बरोबर आहे.

वरीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त ब (2) फक्त क

(3) फक्त अ आणि क (4) फक्त अ आणि ब

The Constitution of India gives the Right to Religious Freedom to all citizens. Ganpati Festival and Moharram appeared together. The administration laid down some restrictions on Ganpati Mandals and Tabut Mandals. This actions is

a. against religious freedom.

b. an encroachment on the religious freedom given by the Constitution.

c. to protect the public order, morality and health. The Constitution has given the government powers to restrict these things. Hence, the action of the administration is correct.

Which of the above statements is/are correct ?

(1) b only (2) c only

(3) a and c only (4) a and b only

---

20. महाराष्ट्र शासन आणि केंद्र सरकार यांच्यात काही कायदेशीर विवाद आहे. तो सोडविण्यासाठी महाराष्ट्र शासन सर्वोच्च न्यायालयांत गेले आहे. हा विवाद सर्वोच्च न्यायालयाच्या पुढील अधिकार कक्षेत येतो :

(1) प्रारंभिक न्यायाधिकार

(2) अपीलविषयक न्यायाधिकार

(3) सल्लाविषयक न्यायाधिकार

(4) निर्णयाचा फेरविचार करण्याचा अधिकार

The Government of Maharashtra and the Central Government have a legal dispute. To solve the problem, the Government of Maharashtra has approached the Supreme Court. This dispute comes under the following jurisdiction of the Supreme Court :

(1) Original Jurisdiction

(2) Appellate Jurisdiction

(3) Advisory Jurisdiction

(4) Power to Reconsider Previous Decisions

21. योग्य जोड्या जुळवा :

	क		ख
अ.	माहितीचा अधिकार-व्याख्या	I.	कलम 7
ब.	माहिती देण्यापासून अपवाद	II.	कलम 12
क.	विनंती अर्ज निकाली काढणे	III.	कलम 8
ड.	केंद्रीय माहिती आयोग	IV.	कलम 2

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	III	I	II
(4)	III	IV	II	I

Match the following :

	A		*B*
a.	Right to Information definition	I.	Section 7
b.	Exemptions from disclosure	II.	Section 12
c.	Disposal of Request	III.	Section 8
d.	Central Information Commission	IV.	Section 2

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	III	I	II
(4)	III	IV	II	I

22. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 अन्वये अधिनियम अधिनियमित झाल्यापासून एकशेवीस दिवसाच्या आंत प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाने __________ प्रकाशित करणे अनिवार्य आहे.

अ. आपली रचना, कार्य व कर्तव्ये

ब. आपल्या अधिकाऱ्यांची आणि कर्मचाऱ्यांची निर्देशिका

क. आपल्या अधिकाऱ्यांचे आणि कर्मचाऱ्यांचे संपत्ती विश्लेषण

ड. जन माहिती अधिकाऱ्यांची नावे, पदनामे आणि इतर तपशील

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ड (2) फक्त अ, ब आणि ड

(3) वरील सर्व (4) फक्त ब आणि ड

Every public authority under the RTI Act, 2005, shall publish within one hundred and twenty days from the enactment of this Act,

a. the particulars of its organisation, functions and duties.

b. a directory of its officers and employees.

c. the property particulars of its officers and employees.

d. the names and designation and other particulars of the Public Information Officers.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and d only (2) a, b and d only

(3) All of the above (4) b and d only

---

23. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 मधे असलेल्या 'अनुसूची' ची किती संख्या आहेत ?

(1) 9 (2) 4

(3) 2 (4) 7

How many 'schedules' are there in the Right to Information Act, 2005 ?

(1) 9 (2) 4

(3) 2 (4) 7

24. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या तरतूदींप्रमाणे प्रत्येक विभागात नेमलेल्या जनमाहिती अधिकाऱ्याकडे माहिती मागण्याकरीता कोण अर्ज करू शकतो ?

(1) प्रत्येक नागरिक (2) परदेशी

(3) सामुदायिक मंडळ (4) वरील सर्वच

Who is entitled to apply to the Public Information Officer designated as such in every department as per the provisions of the Right to Information Act, 2005 ?

(1) Every citizen (2) Foreigner

(3) Corporate Body (4) All of the above

---

25. राज्य माहिती आयोग पुढील व्यक्तींचा बनलेला असतो

अ. उच्च न्यायालयाचे न्यायमुर्ती.

ब. राज्य मुख्य माहिती आयुक्त.

क. आवश्यक असतील त्याप्रमाणे पाचपेक्षा अधिक नसतील इतके राज्य माहिती आयुक्त.

ड. आवश्यक असतील त्याप्रमाणे दहापेक्षा अधिक नसतील इतके राज्य माहिती आयुक्त.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त ब आणि ड (4) फक्त अ आणि ड

The State Information Commission shall consist of

a. The High Court Judge.

b. The State Chief Information Commissioner.

c. Such number of State Information Commissioners, not exceeding five as may be deemed necessary.

d. Such number of State Information Commissioners, not exceeding ten as may be deemed necessary.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only

(3) b and d only (4) a and d only

26. संगणक परिभाषेत वापरल्या जाणाऱ्या 'फैट (FAT)' या संज्ञेचे पूर्ण रूप कोणते ?

(1) फाइल ॲक्सेस टेक्नॉलॉजी
(2) फाइल ॲलोकेशन टेबल
(3) फाइल ॲप्लीकेशन टेक्नीक
(4) वरीलपैकी सर्व

The full from of the term 'FAT' used in computers is

(1) File Access Technology
(2) File Allocation Table
(3) File Application Technique
(4) All of the above

---

27. यु.आर.एल. म्हणजे काय ?

(1) www चे सॉफ्टवेअर पॅकेज
(2) www वरील रिसोर्सचा पत्ता
(3) इंटरनेट विझार्ड ची माहिती
(4) लाईव्ह चाट प्रोग्राम (अनलिमिटेड रीअल-टाईम भाषा)

What is URL ?

(1) A software package used to cruise the world wide web (www)
(2) The address of a resource on the world wide web (www)
(3) The term used to describe Internet wizard
(4) A live chat program (unlimited real-time language)

---

28. 'Giggey' कम्यूनिटी (समुदायाची) मांडणी

(1) लोकांचा एक गट ज्यामध्ये असमान काहीतरी आहे
(2) लोकांचा एक गट ज्यामध्ये समान काहीतरी आहे
(3) वेगवेगळ्या लोकांचा गट
(4) यापैकी नाही

'Giggey' defines community as

(1) group of people who have something un-common
(2) group of people who have something in common
(3) group of different peoples
(4) None of these

---

29. 'न्युज रूम' व 'चॅट रूम' या संकल्पना माहिती तंत्रज्ञानाच्या संदर्भाने खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहेत ?

(1) शाळा (2) महाविद्यालये

(3) इंटरनेट (4) वरीलपैकी नाही

The terms 'News Room' and 'Chat Room' are related with following in relation with information technology.

(1) Schools (2) Colleges

(3) Internet (4) None of the above

---

30. वर्ल्ड वाईड वेब वरील साईट शोधण्यासाठी व बघण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या सॉफ्टवेअर ला काय संबोधले जाते ?

(1) ब्राउझर (Browser) (2) इमेल (e-mail)

(3) चॅट (chat) (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following softwares is used to access and view sites on the world wide web ?

(1) Browser (2) e-mail

(3) Chat (4) None of the above

---

31. 'हायब्रीड' कॉम्प्यूटर च्या संदर्भाने खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

(1) ते ॲनॉलॉग व डिजिटल तंत्रज्ञानावर आधारित असतात.

(2) त्यांचा वेग ॲनॉलॉगचा व अचूकता डिजिटल ची असते.

(3) ते ॲनॉलॉग व डिजिटल संकेत स्वीकारतात.

(4) वरीलपैकी सर्व

Identify the most suitable statements applicable for 'Hybrid' computers.

(1) It uses analog and digital technology.

(2) It has speed of analog and accuracy of digital.

(3) It accepts analog and digital signals.

(4) All of the above

---

32. बी 2 सी, सी 2 सी आणि बी 2 बी हे ________ चे प्रकार आहेत.

(1) इ-मेल (2) इ-कॅश (3) इ-कॉमर्स (4) वरील सर्व

B 2 C, C 2 C and B 2 B are types of

(1) e-mail (2) e-cash (3) e-commerce (4) All of these

33. लर्निंग कम्युनिटीस् ने भारतातील पहिला सहायक ऑनलाईन शैक्षणिक सामग्रीचा समुदाय ________ हा केला.

(1) ई-क्रांती (2) विद्यावाहिनी

(3) ज्ञानपिडिया (4) यापैकी नाही

India's first collaborative online Encyclopedia of Educational content created by the learning communities is

(1) e-Kranti (2) Vidyavahini

(3) Gyanpedia (4) None of these

---

34. 'वॅप' (WAP) या लघु रूपाचे पूर्ण रूप काय ?

(1) वायरलेस ॲप्लीकेशन प्रोटोकॉल (2) वायरलेस ॲप्लीकेशन प्रोसेसर

(3) वायरलेस ॲप्लीकेशन प्रॅक्टीस (4) वायरलेस ॲप्लीकेशन प्रिंसीपल

The full form of 'WAP' is

(1) Wireless Application Protocol (2) Wireless Application Processor

(3) Wireless Application Practice (4) Wireless Application Principle

---

35. संगणका द्वारे होणाऱ्या संदेश वहन नियंत्रण नियमावलीस काय संबोधले जाते ?

(1) प्रोटोकॉल (2) कंट्रोलर

(3) प्रोसेसिंग (4) वरीलपैकी नाही

The standard set of rules and procedures for control of communication in a network is termed as

(1) Protocol (2) Controller

(3) Processing (4) None of the above

---

36. मानवी विकास निर्देशांक (HDI) विकासासंबंधी खालील सरासरी प्राप्त मुलभूत बाबी निर्देशकाचे मोजमाप करण्यासाठी विचारात घेतो :

अ. सरासरी आयुर्मानावर आधारित दीर्घ आणि सुदृढ जीवन

ब. साक्षरतेवर आधारित ज्ञान

क. राहणीमानाचा चांगला दर्जा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त ब आणि क (4) अ, ब आणि क

Human Development Index (HDI) measures the average achievements in the following basic dimensions of development :

a. A long and healthy life measured by life expectancy

b. Knowledge measured by adult literacy rate

c. A decent standard of living

Answer options :

(1) a only (2) a and b only

(3) b and c only (4) a, b and c

---

37. खालीलपैकी कोणते नियोजन मंडळाचे दीर्घमुदत उद्दिष्ट ***नाही*** ?

(1) उत्पादनात वाढ करणे

(2) आर्थिक शक्तीच्या केंद्रीकरणास चालना

(3) पूर्ण रोजगारी साध्य करणे

(4) उत्पन्न आणि संपत्ती यातील विषमता कमी करणे

Which of the following is ***not*** the long term objective of the Planning Commission ?

(1) To increase production

(2) Enhance concentration of economic power

(3) To achieve full employment

(4) To reduce inequalities of income and wealth

---

38. खालील जोड्या जुळवा :

	स्तंभ I *(पंचवार्षिक योजना)*		*स्तंभ II* *(मुख्य उद्दिष्टे)*
अ.	दुसरी योजना	I.	आत्मनिर्भरता
ब.	तिसरी योजना	II.	दारिद्र्य निर्मूलन
क.	चौथी योजना	III.	पायाभूत व अवजड उद्योगाचा विकास
ड.	पांचवी योजना	IV.	स्थायित्वा सह वृद्धी

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	II	III	I	IV
(4)	IV	I	III	II

Match the pairs :

	Column I *(Five Year Plans)*		*Column II* *(Main Objective)*
a.	Second Plan	I.	Self-reliance
b.	Third Plan	II.	Removal of poverty
c.	Fourth Plan	III.	Development of basic and heavy industries
d.	Fifth Plan	IV.	Growth with stability

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	II	III	I	IV
(4)	IV	I	III	II

39. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. अखिल भारतीय आकाशवाणीचे बोधवाक्य 'बहुजन हिताय : बहुजन सुखाय' आहे.

ब. प्रसारणाची भाषा संख्या लक्षात घेऊन जगातील सर्वात मोठ्या प्रसारणातील एक संख्या अखिल भारतीय आकाशवाणी आहे.

क. अखिल भारतीय आकाशवाणीने 33 भाषामध्ये कार्यक्रमांची निर्मिती केली आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त क (4) फक्त अ

Consider the following statements :

a. The Motto of All India Radio is 'Bahujana Hitaya : Bahujana Sukhaya'.

b. One of the largest broadcasting organisations in the world in terms of the number of languages of broadcast is All India Radio.

c. AIR originates programmes in 33 languages.

Which of the above statements is/are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only (3) c only (4) a only

---

40. जरी रोजगार निर्मिती हे आर्थिक नियोजनाचे एक उद्दिष्ट असले तरी त्याला

(1) उच्च प्राथमिकता देण्यात आली नाही (2) उच्च प्राथमिकता देण्यात आली

(3) प्रथम दर्जा देण्यात आला (4) वरीलपैकी एकही नाही

Even though employment has been mentioned as one of the objectives of economic planning it has

(1) never been accorded a high priority (2) accorded a high priority

(3) given prime status (4) None of the above

---

41. भारताच्या आर्थिक योजनांमध्ये ________ साठी जाणीवपूर्वक प्रयत्न करण्यात आले.

(1) विषमता कमी करणे

(2) समाजवादी समाजाची स्थापना करणे

(3) शिक्षण आणि रोजगाराच्या बाबतीत समान संधी निर्माण करणे

(4) वरील सर्व पर्याय

India's economic plans made conscious efforts for

(1) reduction of inequalities

(2) establishment of socialist society

(3) creation of equal opportunities in the matters of education and employment

(4) All of the above

---

42. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट स्वंयम रोजगाराच्या शाश्वत संधी निर्माण करून कुटुंबाना दारिद्र्य रेषेवर आणणे.

ब. जवाहर ग्राम समृद्धी योजनेत शारीरिक अपंग आणि दारिद्र्य रेषेखालील अनुसूचीत जाति/जमातीला प्राधान्य दिले जाते.

क. गंगा कल्याण योजनेत दारिद्र्य रेषेखालील लहान आणि सीमांत शेतकऱ्यांना भूजल मार्गातून सिंचन सुविधा दिली जाते.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Integrated Rural Development Programme aims at raising families above the poverty line by creating sustainable opportunities of self-employment.

b. In Jawahar Gram Smridhi Yojana, preference is being given to SC/ST families below the poverty line and physically challenged persons.

c. Ganga Kalyan Yojana provides irrigation facilities through ground water sources to small and marginal farmers below the poverty line.

Which of the above statements are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only (3) a and c only (4) All of the above

---

43. खालीलपैकी कोणते लोकशाही समाजवादाचे वैशिष्ट्य *नाही* ?

(1) लोकशाही मूल्यांवरील विश्वास

(2) गरीबीचे निर्मूलन हे समाजवादी समाजाचे उद्दिष्ट असते

(3) विषमता कमी करणे समाजवादी अर्थव्यवस्थेचे उद्दिष्ट असते

(4) खाजगी मालमत्तेचे पूर्णपणे निर्मूलन

Which of the following is ***not*** a feature of democratic socialism ?

(1) Faith in democratic values

(2) A socialist society aims at removal of poverty

(3) A socialist society aims at reduction of inequalities

(4) Total abolition of private property

44. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. एक व्यक्ती जर एका वर्षाच्या कालावधीत बेरोजगार असेल तर ती सामान्य दर्जाची निर्देशक आहे.

ब. एक व्यक्ती जर एका आठवड्याच्या काळात एक तास बेरोजगार असेल तर ती चालू आठवडा दर्जाची निर्देशक आहे.

क. एक व्यक्ती जर आठवड्याचे सात दिवस बेरोजगार असेल तर ती चालू दैनंदिन दर्जाची निर्देशक आहे.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The usual status indicates the unemployment status of a person during the entire year.

b. The current weekly status indicates the unemployment status of a person one hour during a week.

c. The current daily status indicates the unemployment status of a person during all the seven days in a week.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only (3) a and c only (4) All of the above

---

45. ज्यांचा नागवणूक (हानी/नुकसान) दर ________ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे, असे कुटुंब अनेक बाजूंनी गरीब असते.

(1) 20·33 (2) 50·33

(3) 40·33 (4) 33·3

If deprivation score is ________ percent or greater, the household is considered as multidimensionally poor.

(1) 20·33 (2) 50·33

(3) 40·33 (4) 33·3

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

46. जोड्या जुळवा :

	गट अ		*गट ब*
अ.	आजीविका	I.	3 डिसेंबर, 2005
ब.	मनरेगा	II.	23 सप्टेंबर, 2013
क.	राष्ट्रीय शहरी उपजीविका मिशन	III.	2 फेब्रुवारी, 2006
ड.	जवाहरलाल नेहरू राष्ट्रीय शहरी नूतनीकरण मिशन	IV.	3 जून, 2011

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	IV	III	II	I
(3)	III	II	I	IV
(4)	II	IV	III	I

Match the pairs :

	Group A		*Group B*
a.	Aajeevika	I.	3rd December, 2005
b.	MGNREGA	II.	23rd September, 2013
c.	National Urban Livelihoods Mission	III.	2nd February, 2006
d.	Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission	IV.	3rd June, 2011

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	I	II	III	IV
(2)	IV	III	II	I
(3)	III	II	I	IV
(4)	II	IV	III	I

---

47. ग्रामीण भागामध्ये शहरी सुविधा पुरविणे (PURA) प्रतिमानामध्ये खालीलपैकी कोणती जोडणी विचारात घेण्यात आलेली ***नव्हती*** ?

(1) भौतिक जोडणी
(2) डिजिटल जोडणी
(3) आर्थिक जोडणी
(4) सामाजिक जोडणी

Which of the following connectivity was ***not*** considered in PURA Model ?

(1) Physical connectivity
(2) Digital connectivity
(3) Economic connectivity
(4) Social connectivity

48. भारतीय नियोजन मंडळने प्रादेशिक असमतोल कमी करण्यासाठी धोरणात्मक उपाययोजना स्वीकारलेल्या आहेत त्या खालील प्रमाणे :

अ. मागास प्रदेशाला प्रत्यक्ष विकास करण्यासाठी विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम राबविणे.

ब. मागास प्रदेशातील उद्योगप्रकल्पांना सवलतीचा वित्त पुरवठा स्टेट बँक ऑफ इंडीया कडून करणे.

क. मागास प्रदेशात खाजगी गुंतवणुकीत प्रोत्साहन देणे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त ब

The Planning Commission of India adopted the policy measures to remove regional disparities as below :

a. Special area development programmes implemented for direct development of backward areas.

b. State Bank of India to provide concessional finance for industrial projects located in backward areas.

c. To promote private investments in backward areas.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) a and c only (2) b and c only (3) a and b only (4) b only

---

49. खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाचा उद्देश्य हा फक्त ग्रामीण भागातील गरीबांना रोजगार पुरविणे होते ?

(1) शिकलेल्या तरुणांसाठी स्वयम् रोजगार

(2) स्वर्ण जयंती शहरी रोजगार योजना (SJSRY)

(3) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (SGSY)

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following programmes aims to provide employment only to the rural poor ?

(1) Self Employment for Educated Youth

(2) Swarna Jayanti Shahari Rozgar Yojana (SJSRY)

(3) Swarna Jayanti Gram Swarozgar Yojana (SGSY)

(4) None of the above

---

50. खालील पर्यायांपैकी (A आणि B साठी) योग्य पर्याय निवडा :

A.	L.P.G. मॉडेल	I.	2017 मध्ये सुरवात, सहकारी क्षेत्राला प्राधान्य, स्वदेशी खाजगी उद्योगपतींना मुक्त प्रवेश.
B.	नव गांधीयन दृष्टिकोण	II.	मिश्र अर्थव्यवस्थेत वापर, बाजाराधिष्ठीत अर्थव्यवस्थेत वापर, खाजगी क्षेत्राला उत्तेजन देणे वा नकार देणे.
		III.	1991 मध्ये सुरवात, खाजगीक्षेत्राला प्राधान्य, बहुराष्ट्रीय कंपन्यांना मुक्त प्रवेश.
		IV.	एकत्रित प्रक्रियेला चालना, अन्नधान्य उत्पादन वाढ व वीज उत्पादन वाढ करणे सर्वांना शिक्षण व आरोग्य.

पर्यायी उत्तरे :

(1) A आणि II, B आणि IV

(2) B आणि II, A आणि IV

(3) A आणि I, B आणि II

(4) A आणि III, B आणि IV

Select proper options for A and B :

A.	L.P.G. model	I.	Introduced in 2017, emphasises on co-operative sector, free entry for domestic industrialists.
B.	A New Gandhian Approach	II.	Introduced in mixed economy, worked in market systems, encourages or discourages the private sector.
		III.	Introduced in 1991, emphasises on privatization, free entry for multinationals.
		IV.	Integrated action, encourages the production of food and electric power, education and health care for all.

Answer options :

(1) A and II, B and IV

(2) B and II, A and IV

(3) A and I, B and II

(4) A and III, B and IV

51. खालीलपैकी कोणता भारतातील अपरंपरागत उर्जास्त्रोत ***नाही*** ?

(1) सौरउर्जा

(2) शेतीतून वाया जाणारे घटक

(3) पवनउर्जा

(4) भरती ओहोटीपासून उर्जा

Which of the following is ***not*** a non-conventional source of energy in India ?

(1) Solar energy

(2) Agricultural waste

(3) Wind energy

(4) Tidal energy

---

52. खालीलपैकी कोणते 1990 च्या दशकाच्या सुरुवातीच्या आर्थिक आरिष्टाचे कारण आहे ?

(1) राजकोषीय तूट 1991 मध्ये स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाच्या 7·8 टक्के पर्यंत वाढली.

(2) केंद्र सरकारचे अंतर्गत कर्ज 1991 मध्ये स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाच्या 49·7 टक्केपर्यंत वाढले.

(3) ऋण व्यवस्थापनाचा भार हा केंद्र सरकारच्या एकूण खर्चाच्या 22·0 टक्केपर्यंत वाढला.

(4) वरील सर्व कारणे

Which of the following is a cause of economic crisis in the early 1990s ?

(1) The gross fiscal deficit rose up to 7·8 percent of GDP in 1991.

(2) The internal debt of the Central Government rose up to 49·7 percent of GDP in 1991.

(3) The burden of servicing of debt rose up to 22·0 percent of the total central government expenditure.

(4) All the above reasons

53. सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांच्या बाबतीत निर्गुंवणूकीकरण हे खाजगीकरणाचे एक प्रमुख तत्त्व आहे. खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये साध्य करण्याच्या दृष्टीने निर्गुंतवणूकीकरण कार्यक्रम हाती घेण्यात आला ?

अ. ग्राहकांना उत्तम सेवा प्रदान करणे.

ब. सार्वजनिक उद्योगांमधील व्यवस्थापनाच्या बाबतीत होणारा राजकीय हस्तक्षेप काढून घेणे.

क. सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांमधील भ्रष्टाचाराला आळा घालणे.

ड. निर्गुंतवणूकीकरणामधून उत्पन्न म्हणून मिळालेल्या पैशाचा परिणामकारक वापर करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब

(3) फक्त अ, ब, आणि क (4) वरील सर्व

Disinvestment of Public Sector is one of the main elements of Privatisation. The disinvestment is undertaken to achieve which of the following objectives ?

a. To provide good customer service.

b. To overcome political interference in managing the public sector industries.

c. To overcome corruption in PSUs.

d. To make effective use of proceeds from disinvestment.

Answer options :

(1) a and c only (2) b only

(3) a, b and c only (4) All of the above

---

54. एल.पी.जी. प्रतिमानाने आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी आणि जागतिक बँकेच्या ________ योजनेंचा अवलंब केला.

(1) सार्वजनिक क्षेत्र खाजगी क्षेत्रासाठी खुले करावे

(2) थेट विदेशी गुंतवणुकीस चालना

(3) मोठ्या प्रमाणात निर्यातीला प्रोत्साहन

(4) स्थैर्य आणि रचनात्मक समायोजन

LPG Model has followed the IMF-World Bank prescription of

(1) opening of public sector to private sector

(2) facilitation to foreign direct investment

(3) encouragement to more exports

(4) stabilisation and structural adjustment

55. राष्ट्रीय महामार्ग विकास प्रकल्प (NHDP) उच्च गुणवत्तेचे महामार्ग बांधण्याशी संबंधित आहे, आणि प्रधानमंत्री भारत जोडो परियोजना (PMBJP) ________ संबंधित आहे.

(1) ग्रामीण रस्त्यांच्या बांधणीशी

(2) ग्रामीण भाग व शहरी भागाशी जोडण्याशी

(3) मोठी शहरे महामार्गांशी जोडण्याशी

(4) सर्व महत्वाची केंद्रे परस्परांशी जोडण्याशी

The National Highway Development Project (NHDP) deals with building high quality highways and the Pradhan Mantri Bharat Jodo Pariyojana (PMBJP) deals with

(1) building rural roads

(2) connecting rural area to urban area

(3) linking up major cities to highways

(4) linking all important centres

---

56. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने जागतिक व्यापार संघटना आणि स्वदेशी अनुदाने या संदर्भात योग्य आहे/आहेत ?

अ. लाल पेटी (Red Box) अंतर्गत WTO ने स्वदेशी अनुदानांवर बंदी घालण्यास मंजुरी दिली.

ब. अंबर बॉक्स अनुदाने म्हणजे अशी अनुदाने की, ज्यांच्यावर बंदी घालण्यात आली नव्हती, परंतु त्यांच्याविरुद्ध कारवाई होणे शक्य असेल.

क. शेतीला आधार देणाऱ्या उपाययोजना निळ्या पेटी (Blue Box) अंतर्गत प्रतिबंधित करण्यात आल्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त ब आणि क

Which of the following statements is/are correct about WTO and the domestic subsidies ?

a. WTO bans domestic subsidies granted under Red Box.

b. Amber Box subsidies are those subsidies that are not banned, but against which action can be taken.

c. Agricultural support measures in the Blue Box are prohibited.

Answer options :

(1) a only (2) b only

(3) a and b only (4) b and c only

57. 2004-05 मधील सार्वजनिक उपक्रमांच्या कामगिरी वरून, नवीन आर्थिक पर्यावरणामध्ये सार्वजनिक उपक्रम तेंव्हाच चांगली कामगिरी करू शकतात जेंव्हा

(1) पुरेशी स्वायत्तता दिली जाईल

(2) नोकरशाही आणि राजकीय नियंत्रण कमी होईल

(3) सार्वजनिक उपक्रमांमध्ये खाजगी संस्कृति सुरू करणे

(4) वरील सर्व

According to result of PSEs in 2004-05, PSEs can show much better results in new economic environment, if

(1) better autonomy is granted

(2) bureaucratic control is reduced

(3) private culture is infused in PSEs

(4) All of the above

---

58. आर्थिक विकासास चालना दिल्यानंतर सुधारणेची प्रक्रिया ________ ला चालना देईल.

(1) वृद्धीचा उच्च दर

(2) रोजगारक्षमतेचा विस्तार

(3) गरीबीच्या रेषेखालील लोकसंख्येत घट

(4) वरील सर्वांना

The reforms process while accelerating economic development should led to

(1) a higher rate of growth

(2) an enlargement of employment potential

(3) reduction of population living below the poverty line

(4) All of the above

59. खालीलपैकी कोणते/कोणती भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील आव्हान/आव्हाने आहे/आहेत ?

अ. साधनसामुग्रीची जमवाजमव

ब. पायाभूत सुविधांचा विकास

क. जागतिक व्यापार संघटनेशी (WTO) संबंधित आव्हान

ड. शासनाची बदलती भूमिका

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त ड (4) वरील सर्व

Which of the following is/are the challenges before the Indian economy ?

a. Mobilisation of resources

b. Developing infrastructure

c. Facing the WTO challenge

d. Changing role of the state

Answer options :

(1) a only (2) b and c only (3) d only (4) All of the above

---

60. थेट विदेशी गुंतवणुकीद्वारे भारतीय अर्थव्यवस्थेत प्रवेश करण्यासाठी बहुराष्ट्रीय कंपन्यांकडून खालीलपैकी कोणते धोरण स्विकारण्यात आले ***नाही*** ?

(1) कांही विदेशी गुंतवणुकदारांनी स्थानिक मुद्रांकने खरेदी केली.

(2) 100% गुंतवणुकी द्वारे नवीन एककांची उभारणी.

(3) संयुक्त उपक्रमानंतर विदेशी गुंतवणुकदारांनी त्याच क्षेत्रामध्ये समांतर असे 100% दुय्यम उपक्रम उभारले.

(4) काही विदेशी गुंतवणुकदारांनी सुरूवातीला भारतीय भागीदारांबरोबर संयुक्त उपक्रम सुरू केले.

Which of the following strategies was ***not*** adopted by MNCs to penetrate the Indian economy through FDI ?

(1) Some foreign investors bought off existing local brands.

(2) Setting up new units through 100% investment.

(3) After joint venture foreign investors went on to set up parallel 100 percent subsidiaries in the same field.

(4) Some foreign investors initially opted for joint venture with Indian partners.

---

61. खालीलपैकी कोणते कारण/कारणांमुळे भांडवलदारांना आपले भांडवल संपूर्ण जगात श्रीमंत राष्ट्रांकडून भारतासारख्या देशात नेण्याकरिता चालना मिळाली ?

अ. आकर्षक ग्राहक बाजारपेठ

ब. खूप मोठा नफा मिळविण्याच्या संधी

क. शासनाचे उदार (मुक्त) धोरण

ड. विदेशी भांडवल प्रवाहास शासनाने दिलेली मान्यता

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ड

(2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त क

(4) अ, ब, क आणि ड

Which of the following reasons is/are correct about lead for the capitalists all over the world to divert their capital from the rich nations to a nation like India ?

a. Attractive consumer market

b. Brighter chances of earning huge profits

c. Liberalized policy of the Government

d. Foreign capital inflow allowed by the Government

Answer options :

(1) a and d only

(2) b, c and d only

(3) c only

(4) a, b, c and d

62. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. 2009-14 च्या परकिय व्यापार धोरणानुसार भारताचा जागतिक व्यापारातील हिस्सा 2020 पर्यंत दुप्पट करण्याचे उद्दिष्टे ठरविण्यात आले.

ब. 2009-11 या दोन वर्षासाठी वार्षिक निर्यात वृद्धी 15 टक्के साध्य करण्याचे धोरण ठरविण्यात आले.

क. सेझसाठी न्यूनतम जागेची मर्यादा कमी करण्यात आली.

वरीलपैकी कोणते विधाने सत्य आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क

(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. According to the Foreign Trade Policy (2009-14), the objective of the Government is to double India's share in global trade by 2020.

b. The policy aims to achieve an annual export growth of 15 percent for two years, 2009-11.

c. Minimum land requirement for SEZs is reduced.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only

(2) b and c only

(3) a and c only

(4) All of the above

63. 1960-61 ते 1990-91 या काळात खालीलपैकी कोणता देश समूह भारताकडून आयात करण्यात सर्वोच्च स्थानी राहिला ?

(1) विकसनशील देश
(2) पूर्व युरोपीय देश
(3) आर्थिक सहकार आणि विकास संघटन (OECD)
(4) खनिजतेल व पेट्रोलियम उत्पादने निर्यातक देश (OPEC)

Which of the following groups of countries is the highest exporter from India during 1960-61 to 1990-91 ?

(1) Developing nations
(2) Eastern European nations
(3) OECD (Organization for Economic Cooperation and Development)
(4) OPEC (Organization of Petroleum Exporting Countries)

---

64. एप्रिल 2000 ते जानेवारी 2015 या कालावधीत क्षेत्रनिहाय झालेल्या थेट विदेशी गुंतवणूका यासंदर्भात खालील जोड्या जुळवा :

	स्तंभ I *(क्षेत्र)*		*स्तंभ II* *(एकूण भांडवली प्रवाहातील टक्केवारी)*
अ.	सेवा क्षेत्र	I.	5·81
ब.	कॉम्प्यूटर सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर	II.	17·32
क.	उर्जा	III.	2·68
ड.	पेट्रोलियम पदार्थ आणि नैसर्गिक वायू	IV.	3·91

	अ	**ब**	**क**	**ड**
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	IV	III	II
(3)	II	I	IV	III
(4)	III	II	I	IV

Match the following sectorwise FDI inflows, from April 2000 to January 2015 :

	Column I *(Sector)*		*Column II* *(Percentage in Total Inflow)*
a.	Services Sector	I.	5·81
b.	Computer Software and Hardware	II.	17·32
c.	Power	III.	2·68
d.	Petroleum and Natural Gas	IV.	3·91

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	IV	III	II
(3)	II	I	IV	III
(4)	III	II	I	IV

65. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. स्टँडर्ड आणि पुअर पतमानांकन मध्ये भारताला बी बी बी उणे सह स्थिर असे उभे केले आहे.

ब. मुडीज ने भारताचे पतमानांकन शेवटच्या यादीमध्ये बी ए ए 2 सह स्थिर केले आहे.

क. फीच या पतमानांकन संख्येने शेवटच्या अहवालात भारताचे पतमानांकन बी बी बी उणे सह स्थिर स्वरूपात केले आहे.

वरीलपैकी कोणते विधाने सत्य आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Standard and Poor credit rating for India stands at BBB – with stable outlook.

b. Moody's credit rating for India was last set at Baa2 – with stable outlook.

c. Fitch's credit rating for India was last reported at BBB – with stable outlook.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only

(3) a and c only (4) All of the above

---

66. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

(1) 2007-08 ते 2011-12 या काळात केंद्र सरकारचा प्रत्यक्ष कर महसूल अप्रत्यक्ष कर महसुलापेक्षा अधिक आहे.

(2) 2007-08 ने 2011-12 या काळात केंद्र सरकारचा अप्रत्यक्ष कर महसूल प्रत्यक्ष कर महसुलापेक्षा अधिक आहे.

(3) 2007-08 ते 2011-12 या काळात केंद्र सरकारचा प्रत्यक्ष करमहसूल व अप्रत्यक्ष कर महसूल समान आहे.

(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following statements is correct ?

(1) Direct tax revenue of the Central Government is higher than indirect tax revenue during 2007-08 to 2011-12.

(2) Indirect tax revenue of the Central Government is higher than direct tax revenue during 2007-08 to 2011-12.

(3) Direct tax revenue of the Central Government is equal to indirect tax revenue during 2007-08 to 2011-12.

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

67. आधुनिक अर्थशास्त्रज्ञांनी कार्यात्मक वित्त ही संकल्पना विकसित केली आहे. कार्यात्मक वित्त संकल्पना मांडण्याचे श्रेय खालीलपैकी कोणाला दिले जाते ?

(1) जे.एम. केन्स (2) ए.सी. पिगू
(3) ए.पी. लर्नर (4) रिचर्ड मसग्रेव्ह

Modern economists have developed the concept of functional finance. The origin of the term functional finance is attributed to

(1) J.M. Keynes (2) A.C. Pigou
(3) A.P. Lerner (4) Richard Musgrave

---

68. सार्वजनिक कर्जाच्या शाश्वत निकषा संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. विशिष्ट कालावधीत कर्ज शून्य असणे.

ब. भविष्यकालीन कर्ज व स्थूल देशांतर्गत उत्पादनाचे प्रमाण हे आजच्या कर्ज – स्थूल देशांतर्गत उत्पादन प्रमाणाच्या विशिष्ट भागापेक्षा कमी असले पाहिजे.

क. भविष्यातील कर्ज व स्थूल देशांतर्गत उत्पादन प्रमाण आजचे प्रमाण लक्षात घेवून निश्चित केलेले असावे.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider of the following statements with regard to the criteria of sustainability of Public debt :

a. Debt should be zero at a specified period.

b. Debt to GDP ratio at a future point of time should be reduced to a specified portion of today's debt to GDP ratio.

c. Debt to GDP ratio for the future may be fixed at today's ratio.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only
(3) a and c only (4) All of the above

69. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतर योजना 1 जानेवारी 2013 रोजी जाहीर केली.

ब. सुरूवातीला भारतातील 35 जिल्ह्यांमध्ये ही योजना राबविण्यात आली.

क. प्रत्यक्ष लाभ हस्तांतर योजना ही खर्चनियंत्रण आणि भ्रष्ट्राचार कमी करणे या उद्देशाने तयार केली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***असत्य*** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब (3) फक्त ब आणि क (4) फक्त अ

Consider the following statements :

a. The Direct Benefit Transfer Scheme was introduced on 1st January 2013.

b. In the beginning this scheme is implemented in 35 districts in India.

c. The Direct Benefit Transfer Scheme is designed to reduce corruption and control expenditure.

Which of the statements given above is/are ***incorrect*** ?

(1) a and b only (2) b only (3) b and c only (4) a only

---

70. भारत निर्माण, महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी कायदा (MNREGA) आणि राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य मिशन (NRHM) हे खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या खर्चाचे उदाहरण आहेत ?

(1) भांडवली खर्च (2) नियोजित खर्च

(3) अनियोजित खर्च (4) अहस्तांतरणीय खर्च

The programmes like Bharat Nirman, MNREGA and National Rural Health Mission (NRHM) are examples of

(1) Capital expenditure (2) Planned expenditure

(3) Non-planned expenditure (4) Non-transfer expenditure

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. राजकोषीय जबाबदाऱ्या आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन अधिनियमा संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. केंद्र सरकारने राज्यकोषीय जबाबदाऱ्या आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन कायदा 2004 मध्ये मंजूर केला.

ब. मार्च 2009 पर्यंत महसुली तुटीत घट करून शून्यावर आणणे.

क. मार्च 2009 पर्यंत राज्यकोषीय तूट ही स्थूल देशांतर्गत उत्पादनच्या 3% इतकी कमी करणे.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements regarding the FRBM Act :

a. The Central Government Fiscal Responsibility and Budget Management Act was passed in 2004.

b. Revenue deficit to fall to zero by March 2009.

c. Fiscal deficit to be reduced to 3 percent of GDP by March 2009.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) b and c only (3) a and c only (4) All of the above

---

72. कराघात हा ________ संबंधित आहे.

(1) अंतिम पैशाचे ओझे (2) अप्रत्यक्ष वास्तव ओझे

(3) त्वरीत वास्तव ओझे (4) त्वरीत पैशाचे ओझे

Impact of tax refers to

(1) Final money burden (2) Indirect real burden

(3) Immediate real burden (4) Immediate money burden

---

73. खालीलपैकी कोणता/कोणते महसूली अंदाजपत्रकाचा भाग ***नाही/नाहीत*** ?

अ. शेअर्स/भागमधील गुंतवणूक

ब. वस्तूंवरील चालू उपभोग खर्च

क. हस्तांतरणीय देणी

ड. सेवांवरील चालू उपभोग खर्च

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त क (4) फक्त अ आणि ड

Which of the following factors is/are ***not*** a part of revenue budget ?

a. Investment in shares

b. Current consumption expenditure on commodities

c. Transferable payments

d. Current consumption expenditure on services

Answer options :

(1) a only (2) b and c only (3) c only (4) a and d only

74. सन 2011-12 मधील केंद्र सरकारच्या राज्यकोषीय असमतोल संदर्भात खालील जोड्या जुळवा :

स्तंभ अ *(तपशील)*		*स्तंभ ब* *(टक्केवारी)*	
अ.	महसुली तुट	I.	2·7%
ब.	स्थूल राज्यकोषीय तुट	II.	4·4%
क.	प्राथमिक तुट	III.	3·1%
ड.	व्याजवरील खर्च	IV.	5·7%

	अ	ब	क	ड
(1)	II	IV	I	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	IV	I	II

Match the following pairs regarding the Central Government fiscal imbalance in 2011-12 :

Column A *(Particulars)*		*Column B* *(Percentage)*	
a.	Revenue deficit	I.	2·7%
b.	Gross fiscal deficit	II.	4·4%
c.	Primary deficit	III.	3·1%
d.	Interest payments	IV.	5·7%

	a	b	c	d
(1)	II	IV	I	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	IV	I	II

75. खालीलपैकी कोणता विकासखर्च मानला जात ***नाही*** ?

(1) विकास उपक्रमांचा विस्तार

(2) अनुदानावरील खर्च

(3) व्याज अदा करण्यावरील खर्च

(4) सामाजिक सेवांवरील खर्च

Which of the following is ***not*** treated as development expenditure ?

(1) Expansion of developmental activities

(2) Expenditure on subsidies

(3) Expenditure on interest payments

(4) Expenditure on social services

---

76. 1991 ची करसुधारणा समिती ________ यांच्या अध्यक्षतेखाली नियुक्त करण्यात आली.

(1) श्री विजय केळकर (2) राजा जे. चेलिया

(3) एल.के. झा (4) एम. गोविंदराव

The Tax Reforms Committee, 1991 was constituted under the chairmanship of

(1) Shri Vijay Kelkar (2) Raja J. Chelliah

(3) L.K. Jha (4) M. Govinda Rao

---

77. संरक्षण वसाहतीच्या व्यवस्थापनावरील सरकारचा खर्च हे ________ उदाहरण आहे.

(1) विकास खर्चाचे

(2) अविकासात्मक वा अनुत्पादक खर्चाचे

(3) भांडवली खर्चाचे

(4) उत्पादक खर्चाचे

Government expenditure on maintenance of defence establishment is an example of

(1) developmental expenditure

(2) non-developmental or unproductive expenditure

(3) capital expenditure

(4) productive expenditure

78. राजकोषीय तूट = महसुली प्राप्ती + __________ – एकूण खर्च

(1) भांडवली प्राप्ती (2) महसुली प्राप्ती

(3) अंदाजपत्रकीय तूट (4) सरकारने बाजारातून उभारलेले कर्ज

Fiscal deficit = Revenue receipts + __________ – Total expenditure

(1) Capital receipts (2) Revenue receipts

(3) Budget deficit (4) Government market borrowings

---

79. वित्तीय व्यवस्थेत रोखतेवर प्रभाव टाकणारा, खालीलपैकी कोणता/कोणते नवीनतम उपाय रिझर्व्ह बँकेने प्रारंभ केला आहे/आहेत ?

अ. मुद्रा बाजार संयुक्त निधी (MMMF – Money Market Mutual Fund)

ब. मुद्रा रेपो (Reverse Repo)

क. रोखता समायोजन सुविधा (LAF – Liquidity Adjustment Facility)

ड. सीमांत स्थायी सुविधा (MSF – Marginal Standing Facility)

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ

(2) फक्त ब आणि ड

(3) फक्त ब आणि क

(4) फक्त ड

Which of the following is/are the latest measure(s) introduced by the RBI to influence liquidity in the financial system ?

a. MMMF (Money Market Mutual Fund)

b. Reverse Repo

c. LAF (Liquidity Adjustment Facility)

d. MSF (Marginal Standing Facility)

Answer options :

(1) a only

(2) b and d only

(3) b and c only

(4) d only

---

80. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. राज्यांच्या राज्यकोषीय व्यवस्थापनात रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया महत्त्वाची भूमिका पार पाडते.

ब. राज्यांच्या बाजार कर्ज उभारणीस मदत करण्याचे महत्त्वाचे कार्य रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया करते.

क. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया वर्षातून दोन वेळा राज्य वित्त सचिवांची सभा मुंबई येथील मुख्यालयास आयोजित करते.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क

(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The Reserve Bank of India plays a vital role in the fiscal management of the states.

b. The important function of the RBI is to help the states to raise market loan.

c. The RBI has been organizing the State Finance Secretaries forum twice a year at its headquarters in Mumbai.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only

(2) b and c only

(3) a and c only

(4) All of the above

81. श्री रामनाथ कोविंद यांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

(1) ते भारताचे 15वे राष्ट्रपती बनले आहेत.

(2) ते उत्तर प्रदेश मधून येणारे दुसरे राष्ट्रपती आहेत.

(3) ते वाणिज्य आणि कायदा पदवीधर आहेत.

(4) 1998 मध्ये राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी सरकारच्या निर्मितीनंतर ते त्यावेळचे पंतप्रधान अटल बिहारी वाजपेयी यांचे खाजगी सचिव बनले होते.

Which one of the following statements in respect of Shri Ram Nath Kovind is correct ?

(1) He has become India's 15th President.

(2) He is the second President from Uttar Pradesh.

(3) He is a commerce and law graduate.

(4) After the formation of the NDA government in 1998, he became private secretary to the then Prime Minister Atal Bihari Vajpayee.

---

82. '101व्या घटनादुरुस्ती अधिनियम, 2016' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. त्यामुळे वस्तू व सेवा कर लागू झाला.

ब. त्यामुळे सातवी अनुसूची दुरुस्ती झाली.

क. त्यामुळे अनुच्छेद 268-A वगळण्यांत आले.

ड. त्यामुळे अनुच्छेद 246-A, 269-A, 279-A नव्याने समाविष्ट केले गेले.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ, ब आणि क

(3) फक्त क आणि ड (4) वरील सर्व

Consider the following statements about the '101th Constitutional Amendment Act, 2016' :

a. It introduced the GST.

b. It amended the Seventh Schedule.

c. It omitted Article 268-A.

d. It inserted new Articles 246-A, 269-A, 279-A.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b only (2) a, b and c only

(3) c and d only (4) All of the above

83. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ?

(1) भारतात दरवर्षी 'राष्ट्रीय मतदार दिवस' हा 25 जानेवारी रोजी साजरा केला जातो.

(2) महाराष्ट्रात दरवर्षी 'राज्य मतदार दिवस' हा 7 जुलै रोजी साजरा केला जातो.

(3) 25 जानेवारी हा भारताच्या निवडणूक आयोगाचा वर्धापन दिवस आहे.

(4) यापैकी एकही नाही

Which one of the following statements is ***incorrect*** ?

(1) 'National Voters' Day' is celebrated every year in India on January 25.

(2) 'State Voters' Day' is celebrated every year in Maharashtra on July 7.

(3) January 25 is the foundation day of the Election Commission of India.

(4) None of these

---

84. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ?

(1) 2018 च्या जागतिक महिला मुष्टियुद्ध चॅम्पियनशिप स्पर्धेचे आयोजन भारत करणार आहे.

(2) 2021 च्या जागतिक पुरुष मुष्टियुद्ध चॅम्पियनशिप स्पर्धेचे आयोजन भारत करणार आहे.

(3) पुरुष मुष्टियुद्ध चॅम्पियनशिप स्पर्धेचे आयोजन भारतात प्रथमच होणार आहे.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is ***incorrect*** ?

(1) India will host the 2018 Women's World Boxing Championship.

(2) India will host the 2021 Men's World Boxing Championship.

(3) The Men's Boxing Championship will be the first event to be hosted in India.

(4) None of the above

---

85. भारताच्या 68व्या प्रजासत्ताक दिनी शांतीकाळातील 'अशोक चक्र' हा सर्वोच्च सन्मान कोणास बहाल करण्यांत आला ?

(1) निर्भय सिंग (2) हरप्रीत संधू

(3) हंगपान दादा (4) कपिल यादव

Who has been bestowed with the highest peace time gallantry decoration 'Ashok Chakra' on the 68th Republic Day of India ?

(1) Nirbhay Singh (2) Harpreet Sandhu

(3) Hangpan Dada (4) Kapil Yadav

86. जगातील सर्वात मोठे क्रिकेट स्टेडियम भारतातील कोणत्या राज्यात अस्तित्वात येणार आहे ?

(1) पश्चिम बंगाल (2) महाराष्ट्र

(3) गुजरात (4) कर्नाटक

The world's biggest cricket stadium will come up in which state of India ?

(1) West Bengal (2) Maharashtra

(3) Gujarat (4) Karnataka

---

87. गावातील सहकारी सोसायटीच्या निवडणूका लढण्यासाठी किमान शैक्षणिक पात्रतेची अट घालणारे देशातील पहिले राज्य कोणते ठरले आहे ?

(1) महाराष्ट्र (2) राजस्थान

(3) मध्य प्रदेश (4) गुजरात

Which state has become the country's first state to lay down the minimum educational qualifications for contesting elections to village cooperative societies ?

(1) Maharashtra (2) Rajasthan

(3) Madhya Pradesh (4) Gujarat

---

88. महाराष्ट्राच्या संदर्भात योग्य कथन ओळखा.

(1) ग्रामीण मुलींच्या शिक्षणासाठी 'उमेद' या नावाची योजना कार्यान्वित आहे.

(2) 'मनोधैर्य' या योजनेखाली पीडितांना 50 हजार ते 5 लाख रुपयापर्यंत मदत देण्यांत येते.

(3) 'माझी कन्या भाग्यश्री' या योजनेची सदिच्छा दूत हिन्दी चित्रपट अभिनेत्री भाग्यश्री ही आहे.

(4) यापैकी एकही नाही

Identify the correct statement with reference to Maharashtra.

(1) For education of rural girls a scheme named 'Umed' is being implemented.

(2) Under the scheme of 'Manodhairya', assistance of ₹ 50 thousand to ₹ 5 lakh is given to victims.

(3) The brand ambassador of 'Mazi Kanya Bhagyashree' is a Hindi film actress Bhagyashree.

(4) None of these

---

89. महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार कोणाला प्राप्त झालेला आहे ?

अ. जयंत नारळीकर | ब. अनिल काकोडकर
क. नानासाहेब धर्माधिकारी | ड. अविनाश धर्माधिकारी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब | (2) फक्त अ, ब आणि क
(3) फक्त अ, ब आणि ड | (4) वरीलपैकी सर्व

Who received the Maharashtra Bhushan Award ?

a. Jayant Narlikar | b. Anil Kakodkar
c. Nanasaheb Dharmadhikari | d. Avinash Dharmadhikari

Answer Options :

(1) a and b only | (2) a, b and c only
(3) a, b and d only | (4) All of the above

---

90. महाराष्ट्रात '________अमृत आहार योजनेच्या' दुसऱ्या टप्प्याचा शुभारंभ ऑगस्ट 2016 मध्ये करण्यांत आला.

(1) भारत रत्न अे.बी. वाजपेयी
(2) भारत रत्न डॉ. अे.पी.जे. अब्दुल कलाम
(3) श्यामा प्रसाद मुखर्जी
(4) पं. दिनदयाळ उपाध्याय

The beginning of the second phase of '________ Amrut Aahar Yojana' has been launched in August 2016 in Maharashtra.

(1) Bharat Ratna A.B. Vajpayee
(2) Bharat Ratna Dr. A.P.J. Abdul Kalam
(3) Shyama Prasad Mukherjee
(4) Pt. Deendayal Upadhyaya

---

91. 1, 3, 5, 7 व 9 या अंकांची पुनरावृत्ती होऊ न देता या अंकांचा वापर करून पाच अंकी संख्या तयार केल्या. अशा सर्व शक्य संख्यांची बेरीज दर्शवणारा पर्याय निवडा.

(1) 6666666 (2) 6666660 (3) 6666600 (4) 6666000

A five-digit number is formed using digits 1, 3, 5, 7 and 9 without repeating any one of them. Select the option that indicates the sum of all such possible numbers.

(1) 6666666 (2) 6666660 (3) 6666600 (4) 6666000

---

92. एका मुलाचे वय त्याच्या वडिलांच्या वयाच्या एक तृतीयांश ($\frac{1}{3}$) आहे. 12 वर्षानंतर त्या मुलाचे वय वडिलांच्या वयाच्या निम्मे होईल, तर त्या दोघांचे आजचे वय किती ?

(1) 12 वर्ष, 36 वर्ष | (2) 20 वर्ष, 40 वर्ष
(3) 8 वर्ष, 24 वर्ष | (4) 17 वर्ष, 44 वर्ष

A son's age is $\frac{1}{3}^{rd}$ of his father's age. After 12 years the son's age is half of his father's age. Then, what is the age of the son and the father today ?

(1) 12 years, 36 years | (2) 20 years, 40 years
(3) 8 years, 24 years | (4) 17 years, 44 years

93. आकृती X मधील रिकाम्या त्रिकोणाच्या जागी न वळवता वा तिची स्थिति न बदलता ठेवण्यासाठी तर्कसंगत प्रतिमा निवडा.

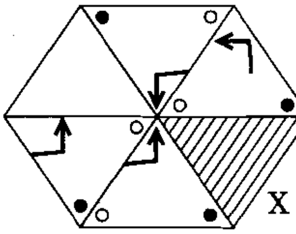

पर्यायी उत्तरे :

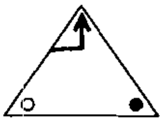
(1)

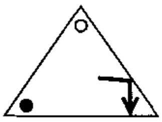
(2)

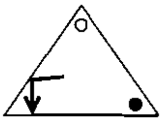
(3)

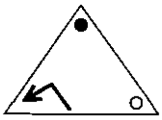
(4)

Select the logical image for replacing the empty triangle of the figure X, without turning or changing its position.

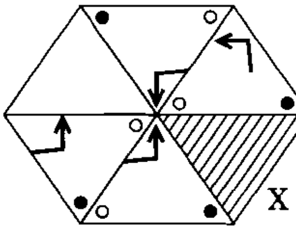

Answer Options :

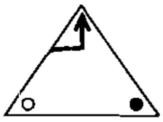
(1)

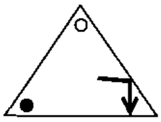
(2)

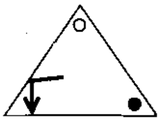
(3)

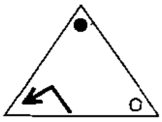
(4)

94. जर रेल्वेचा वेग 63 किमी/दर ताशी तर रेल्वेच्या जाण्याच्या दिशेने 3 किमी/दर ताशी वेगाने जाणाऱ्या मनुष्याला 500 मीटर लांबीची रेल्वे किती सेकंदामध्ये पार करेल ?

(1) 25 (2) 30 (3) 45 (4) 40

How many seconds will a 500 metre long train take to cross a man walking with a speed of 3 km/hr in the direction of the moving train if the speed of the train is 63 km/hr ?

(1) 25 (2) 30 (3) 45 (4) 40

---

95. एक माणूस 15 किमी दक्षिणेकडे चालला आणि नंतर उजवीकडे वळला नंतर 13 किमी चालून तो डावीकडे वळला आणि 25 किमी चालला नैमत्रत्य आता तो आरंभ स्थळाच्या कोणत्या दिशेला आहे ?

(1) नैऋत्य (2) ईशान्य

(3) उत्तर (4) दक्षिण

A man walks 15 km towards south and then turns to the right. After walking 13 km, he turns to the left and walks 25 km. In which direction is he from the starting place now ?

(1) South-west (2) North-east

(3) North (4) South

---

96. एका छायाचित्राकडे बोट दाखवत अनुराधाने शशिला सांगितले की, छायाचित्रातील मुलगी ही माझ्या लहान बहिणीच्या आजीच्या एकुलत्या मुलाच्या बायकोची दुसरी मुलगी आहे. तर छायाचित्रातील मुलीचे अनुराधा शी नाते काय ?

(1) बहिण (2) मुलगी

(3) वहिनी (4) यापैकी नाही

Pointing to a photograph Anuradha says to Shashi, the girl in the photo is the second daughter of the wife of the only son of the grandmother of my younger sister. How is the girl in the photograph related to Anuradha ?

(1) Sister (2) Daughter

(3) Sister-in-law (4) None of these

97. समीर हा कबीर पेक्षा उंच आहे, कबीर हा अमीर पेक्षा उंच आहे, सुधीर हा शिशिर पेक्षा उंच आहे, शिशिर हा कबीर पेक्षा उंच आहे. तर सर्वांमध्ये ठेंगणा कोण ?

(1) समीर (2) शिशिर

(3) अमीर (4) कबीर

Samir is taller than Kabir, Kabir is taller than Amir, Sudhir is taller than Shishir, Shishir is taller than Kabir. Who is the shortest among them ?

(1) Samir (2) Shishir

(3) Amir (4) Kabir

---

98. वीणाकडे रंगीत गोट्यांचा संग्रह आहे. ती म्हणते, "मी जर दोन असमान संख्यात गोट्यांची विभागणी केली तर त्यातील फरकाची 56 पट ही त्या संख्यांच्या वर्गातील फरकाइतकी असेल." वीणाकडे असणाऱ्या गोट्यांची संख्या दर्शवणारा पर्याय निवडा.

(1) याचे निश्चित उत्तर असणार नाही (2) 56

(3) 10 (4) 26

Veena has a collection of coloured marbles. She says, "If I divide the marbles into two unequal numbers, then 56 times the difference between the two numbers equals the difference between the squares of the two numbers." Select the option which indicates the total number of marbles Veena has.

(1) There is no definite answer (2) 56

(3) 10 (4) 26

---

99. एका इष्टिकाचितीच्या 1 ते 6 ठिबके असलेल्या दोन स्थिति खाली दर्शविल्या आहेत. जेव्हा तीन ठिबके वरील पृष्ठभागावर असतील, तेंव्हा किती ठिबके खालच्या पृष्ठभागावर असतील ?

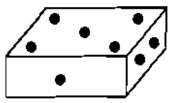

(i)

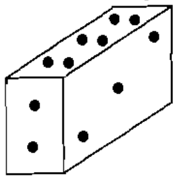

(ii)

पर्यायी उत्तरे :

(1) 1 (2) 4 (3) 5 (4) 6

Two positions of a cuboid with 1 to 6 dots are shown below. When the three dots will be on the top face, how many dot will be at the bottom face ?

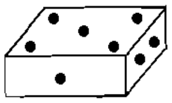

(i)

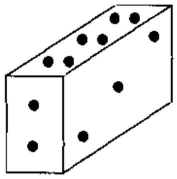

(ii)

Answer Options :

(1) 1 (2) 4 (3) 5 (4) 6

---

100. एका प्रदर्शन कक्षात विविध रंगाच्या सात गाड्या उभ्या आहेत. निळ्या रंगाची गाडी ही पिवळ्या व जांभळ्या रंगाच्या गाड्यांमध्ये उभी आहे. हिरव्या रंगाची गाडी लाल आणि पांढऱ्या रंगाच्या गाड्यांमध्ये उभी आहे. नारंगी रंगाची गाडी ही पिवळ्या रंगाच्या गाडीजवळ आहे, परंतु ती लाल किंवा जांभळ्या गाड्यांच्या जवळ नाही. तर पुढीलपैकी कोणता/ते निष्कर्ष खात्रीने सत्य आहेत ?

अ. पिवळ्या रंगाची गाडी केव्हाही निळ्या व नारंगी गाड्यांच्या मध्येच असणार.

ब. जांभळ्या रंगाच्या गाडीच्या बाजूला नेहमीच एकतर लाल रंगाची किंवा पांढऱ्या रंगाची गाडी असणार.

क. नारंगी रंगाच्या गाडीच्या बाजूला नेहमीच पांढऱ्या रंगाची गाडी असणार.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ खेरीज एकही नाही (2) सर्व

(3) अ खेरीज सर्व (4) ब आणि क दोन्ही

There are seven cars with different colours displayed in a showroom. The car in indigo colour is standing between yellow and violet coloured cars. The green car is between red and white coloured cars. The orange coloured car is next to the yellow coloured car, but it is not near to the red or violet cars. Then, which of the following conclusions is/are definitely true ?

a. The yellow coloured car will always be between the indigo and orange coloured cars.

b. Either the red coloured or white coloured car will always be to the next of the violet coloured car.

c. The white coloured car will always be to the next of the orange coloured car.

Answer Options :

(1) None but a (2) All

(3) All except a (4) Both b and c

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK